

BYT PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARI DÜZEYLERİNİN MEZUN OLDUKLARI LİSELERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Orhan Sevindik
İstanbul Arel Üniversitesi
orhansevindik@arel.edu.tr

Öğr. Gör. Cem Akopat
Erciyes Üniversitesi
cemakpolat@erciyes.edu.tr

Özet

Bu çalışmada meslek yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri programı öğrencilerinin bölüm derslerindeki başarı düzeyleri mezun oldukları lise türleri göz önüne alınarak incelenmiştir. Meslek yüksekokulu öğrencilerinin başarı düzeyleri ders müfredatları, eğitim-öğretim ortamı, staj ve proje uygulamalarının yanı sıra öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine de doğrudan bağlıdır.

Çalışma, İstanbul Arel Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri programı öğrencileri temel alınarak yapılmıştır. Yöntem olarak öğrenciler, mezun oldukları liselere göre; matbaa meslek lisesi, Anadolu meslek lisesi, diğer meslek lisesi, ve genel lise mezunları olarak gruplandırılmış ve üniversite eğitimi süresince seçilen teorik ve pratik derslere göre başarı durumları incelenmiştir. Veriler istatistik yöntemler kullanılarak SPSS istatistik programında çeşitli yöntemler (Ki-kare) kullanılarak analiz edilmiştir.

BYT programındaki ortak-teorik dersler ve mesleki dersler incelendiğinde mezun olunan derslere göre başarı düzeylerinin değişkenlik gösterdiği görülmüştür. Meslek yüksekokullarında ders müfredatı hazırlanırken farklı lise profillerinin göz önüne alınması, müfredatların akademisyenlerin gözetiminde düzenlenmesi, öğrencilerin ortalama başarı düzeyini yükseltecek şekilde ders içeriklerinin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Başarı Düzeyi, Meslek Lisesi, Genel Lise, Basım ve Yayın Teknolojileri.

EVALUATION OF SUCCESS LEVELS OF COURSE – STUDENTS WHO STUDY BYT PROGRAM IN TERMS OF THEIR HIGH SCHOOL GRADUATION

Abstract

In this study students who study printing and publishing technology program in vocational school are analyzed in terms of their achievements in lessons and their high schools they graduated.

The level of success of the curriculum of vocational school is related with educational environment, implementation of the Project and also directly related with their high schools they graduated. In this research paper students who study at Istanbul Arel University Vocational School Printing and Publishing Technology Program are analyzed and students are grouped into according to their high schools they graduated such as printing of vocational high school, anatolian high school and other vocational high schools and general high schools also their success course levels are examined according to theoretical and applied subjects which are selected during the university education process. SPSS, statistical methods (chi-square) are used while examining the data.

When common theoretical and vocational courses are examined in printing and publishing field, students' levels of success is variable. In this respect when curriculum of vocational school is designed; different high schools perspectives can be taken into consideration and curriculum of vocational school can be prepared

under the control of academics and course contents can be regulated and shaped in order to raise the students' average level of success in courses, so these concepts are recommended in this article.

Keywords: The level of success, vocational high School, general high school, Printing and Publishing Technology.

GİRİŞ

Türkiye’de meslek yüksekokullarının ortaya çıkışı; üst düzey yönetici ya da mühendisler ile üretimde çalışan mavi yaka çalışanların arasındaki iletişimi sağlamak üzere ara eleman yetiştirmek amacıyla olmuştur (Balci ve Kabak, 1996). Yani önlisans düzeyinde eğitim görenler her iki uçta yer alan sektör grupları arasındaki iletişimi sağlayan bir köprüdür.

Genel olarak önlisans uygulamalarına bakıldığında aslında, dünya genelinde önlisans uygulamalarının üniversite düzeyinde kitle eğitimine geçişin anahtarı olduğu görülmektedir (Karasar, 1981). Kısa süreli yükseköğretim (short cycle higher education) olarak kabul edilen önlisans eğitimleri, aynı zamanda hızlı değişim gösteren teknolojik yeniliklere adapte çalışanların yetişmesine de olanak tanımaktadır (Kavak, 1998). Özellikle II. Dünya savaşı sonrasında ortaya çıkan yeni dengeler ve yetişmiş eleman ihtiyacının fazla oluşu, sektörlerin ihtiyaçlarını kısa sürede karşılamak düşüncesi önlisans uygulamalarının yaygınlaşmasını sağlamıştır (Vardar, 1971; Bahşi, 2011). Günümüzdeki önlisans uygulamalarının en önemli özelliği ise; yapısal olarak birden fazla amaca hizmet edebilen özellikte oluşu ve esnekliğidir. Önlisans uygulamaları kısaca toplumlara birlik içinde çeşitliliği sunar (Karasar, 1981).

Türkiye’de önlisans programları kuruldukları günden bugüne kadar, pek çok değişim yaşamış ve birbirinden farklı pek çok kurumun altında faaliyet göstermiştir (Gürbüz, 1995; Odabaşı, 2013). Ancak günümüzde önlisans programları üniversitelerin çatısı altında yer almaktadır. Böylece üniversitelere Anayasa ile verilen özerklik alanını kullanma hakkına da sahip olmuştur (Anayasa, Mad.130).

Türkiye’de sistematik önlisans düzeyinde eğitim, II. Dünya savaşının da etkisiyle ortaya çıkan eğilimler doğrultusunda 1952 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde başlamıştır (Bedük, 1996). Yükseköğretim Kanunu ile 1982 yılında Kurulan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile birlikte, önlisans eğitimi veren kurumlar üniversitelerin bünyesine alınmıştır (Balci, 1995a; Balci, 1995b).

METEB Projesi ile birlikte mesleki ve teknik lise mezunlarının önlisans programlarına sınavsız geçiş yapabileme hakkı verilmiştir. Ancak uygulama eğitimin istenilen kalitede olmasını olumsuz etkileyerek beraberinde bir dizi probleme yol açtığı düşünülmektedir (Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK], 2006; YÖK, 2004). Bir taraftan uygulamanın sonuçları tartışılırken, diğer taraftan, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına olan ilginin azalması, düz lise çıkışlı mezunların da önlisans programlarını kazanarak ilgili programlara gelmelerine yol açmıştır. Sınıflarda homojen olmayan bir görüntünün var olması, verilen derslerin verimini de çeşitli düzeylerde etkilediği düşünülmektedir. Önlisans programlarında heterojen bir yapının eğitim-öğretimi etkileme durumu, araştırmanın çıkış noktasını da oluşturmaktadır.

Türkiye’de matbaacılık alanındaki eğitim gelişimine bakıldığında; yükseköğretim düzeyinde eğitim faaliyetlerinin 1977-1978 Eğitim-Öğretim Yılında İstanbul Yüksek Teknik Öğretmen Okulu bünyesinde açılmasıyla başladığı görülmektedir (marmara.edu.tr). Basım ile ilgili ilk önlisans uygulamasının ise; 1984 yılında Ege Üniversitesi, Ege Meslek Yüksekokulu bünyesinde başlamıştır (www.ege.edu.tr).

Önlisans programı “Matbaacılık” olan ismi Yükseköğretim Kurumu tarafından 2005 yılında “Tasarım Basım ve Yayıncılık” olarak değiştirilmiştir (YÖK, 2005). Programın adı 2008 yılında bir kez daha değiştirilerek günümüzdeki adı olan “Basım ve Yayın Teknolojileri Programı” adını almıştır (YÖK, 2015). Basım ve Yayın Teknolojileri Programları, 2015-2016 Eğitim Öğretim yılı itibarıyla; 5’i vakıf, 17’si devlet olmak üzere toplamda 22 üniversitede eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürmektedirler (www.osym.gov.tr).

Dolayısıyla araştırmanın problemi, Basım ve Yayın Teknolojileri Programı öğrencilerinin geldikleri lise türü ile önlisans eğitimlerindeki başarı durumları arasındaki ilişki üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda aşağıda araştırmanın amacı, kapsamı, yöntemi ve hipotezleri yer almaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Araştırmanın amacı;

1. Basım ve Yayın Teknolojileri programından mezunlarının, geldikleri lise türünün aldıkları önlisans eğitimdeki başarı durumu üzerinde etkisinin olup olmadığını;
2. Mezunların, aldıkları teorik ve uygulamalı derslerin birbirlerinin üzerinde etkisinin olup olmadığını;
3. Basım ve Yayın Teknolojileri programı mezunlarının, öğrenim türünün (örgün ve II. Öğretim) öğrencilerin mezuniyet not ortalaması üzerinde etkisinin olup olmadığını araştırmaktır.

Araştırmanın kapsamı ise; İstanbul Arel Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programı mezunlarının tamamıdır.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye genelindeki tüm Basım ve Yayın Teknolojileri mezunlarından oluşurken örnekleme ise İstanbul Arel Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri mezunlarından oluşmaktadır. Örneklem 2009 yılından 2015 yılına gelinceye kadar geçen sürede mezuniyet hakkı kazanmış 288 öğrenciden oluşmuştur.

Veri Toplama Araçları

İstanbul Arel Üniversitesi Öğrenci Bilgi Sistemi içerisinde kayıtlı olan ve yasal olarak diploma almaya hak kazanmış öğrencilerin verileri kullanılmıştır. Veriler, öğrencilerin geldikleri lise türü, önlisans diploma notları ve seçilen derslerden almış oldukları ders notlarından oluşmaktadır. Ders notları yüzlük sisteme göre toplanmıştır. Ölçüm için seçilen teorik dersler, Temel Matbaa Bilgisi/Basım Yayıncılığa Giriş¹ ve Renk Bilgisi olurken, uygulamalı ders bağlamında Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım I, II, III ve IV dersleri seçilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında SPSS paket programı kullanılarak, mezunların verileri Ki-Kare bağımsızlık testi üzerinden değerlendirilmiştir. Ki-Kare bağımsızlık testi; iki ya da daha fazla birbirinden bağımsız değişken grup arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek üzere kullanılmaktadır (Durmuş, Yurtkoru ve Çinko, 2013).

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma kapsamında aşağıdaki alternatif hipotezler geliştirilmiştir. Yapılan Ki-Kare testi analizi sonuçlarına göre alternatif hipotezler kabul ya da reddedilmiştir. Alternatif hipotezler üç ana grup altında toplanmıştır.

1. Basım ve Yayın Teknoloji Programı mezunlarının, geldikleri lise türlerinin önlisans programında aldıkları derslerdeki başarısına etsi inceleyen hipotezler;

H1: Mezun olunan lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri programı mezuniyet derecesini etkilemektedir.

H2: Mezun olunan lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri programındaki uygulamalı dersler üzerinde etkisi vardır.

H3: Mezun olunan lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri Programındaki teorik dersler üzerinde etkisi vardır.

2. Basım ve Yayın Teknolojileri programı mezunlarının aldıkları uygulamalı dersler (Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım I, II, III ve IV dersleri) ile teorik derslerin birbirleri üzerinde etkisinin olup olmadığını inceleyen hipotezler;

H4: Renk Bilgisi dersindeki başarının uygulamalı derslerin (Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım I, II, III ve IV dersleri) başarısı üzerinde etkisi vardır.

H5: Temel Matbaa Bilgisi dersindeki başarının, uygulamalı derslerin (Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım I, II, III ve IV dersleri) başarısı üzerinde etkisi vardır.

¹ Temel Matbaa Eğitimi dersinin ismi 2013 yılında Üniversite Senato kararıyla değiştirilerek "Basım ve Yayıncılığa Giriş" adını almıştır.

3. Öğrenim türünün (Örgün ve ikinci öğretim) derslerdeki (uygulamalı ve teorik) başarının ve mezuniyet not ortalamasına etkisini inceleyen hipotezler;

H6: Öğrenim türünün (Örgün ve ikinci öğretim), uygulamalı derslerdeki başarı üzerinde etkisi vardır.

H7: Öğrenim türünün (Örgün ve ikinci öğretim), teorik derslerdeki başarı üzerinde etkisi vardır.

BULGULAR

Araştırma kapsamında değerlendirmeye alınan 288 Basım ve Yayın Teknolojileri programı mezununun geldikleri lise türleri dört gruba ayrılmıştır. Bunlar sırasıyla; Anadolu Meslek Lisesi, Meslek Lisesi, Matbaa Meslek Lisesi ve Düz lisedir. Ayrıca önlisans mezuniyet notu ise 4 gruba bölünmüştür. Alternatif hipotez kapsamında mezun olunan lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri programındaki mezuniyet derecesi üzerindeki etkisinin olup olmadığına dair bulgular, aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 1: Mezun Olunan Lisenin, Önlisans Mezuniyet Derecesi Üzerindeki Etkisi

Lise Türü	MYO MEZUNİYET DERECESİ										SONUÇ	Ki Kare	
	2,00-2,50		2,51-3,00		3,01-3,50		3,51-4,00		Toplam			K ²	P
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
Anadolu ML.	14	33	16	37	9	21	4	9	43	100	RED	7,557	> 0,05 (0,579)
Meslek L.	41	36	48	42	22	19	4	3	115	100			
Matbaa ML.	20	47	11	26	10	23	2	5	43	100			
Düz L.	38	43	26	30	18	21	5	6	87	100			
Toplam	113	39	101	35	59	21	15	5	288	100			

Tablo 1 incelendiğinde; toplamda 288 mezununun 43'ü Anadolu Meslek Lisesi, 115'i Meslek Lisesi, 43'ü Matbaa Meslek Lisesi ve 87'si düz lise mezunu olduğu görülmektedir. Önlisans mezuniyet not aralığının ise daha çok 2,00 ile 3,00 not aralığında yoğunlaştığı görülmektedir (%74). İlgili alternatif hipotez (H1) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre; $P > 0,05$ (0,579) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H1) reddedilmiştir. Bu durum gelinen lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri programı mezuniyet notları üzerinde bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Mezun olunan lise türüne göre; Basım ve Yayın Teknolojileri Programı mezunlarının uygulamalı derslerdeki başarı durumunu değerlendirilmiştir. Değerlendirmede; BYT programı bünyesinde dört dönem de olan Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım dersleri kullanılmıştır. Mezun olunan lisenin, Basım Yayın Teknolojileri Programında alınan uygulamalı dersler üzerindeki etkisini değerlendiren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Mezun Olunan Lisenin, Uygulamalı Derslerdeki Başarı Üzerindeki Etkisi

Lise Türü	UYGULAMALI DERSLER BAŞARI NOTLARI												SONUÇ	Ki Kare	
	50-60		61-70		71-80		81-90		91-100		Toplam			K ²	P
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
Anadolu ML.	4	9	5	12	15	35	13	30	6	14	43	100	RED	9,874	> 0,05 (0,627)
Meslek L.	7	6	21	19	38	33	38	33	11	10	115	100			
Matbaa ML.	1	2	7	16	16	38	10	23	9	21	43	100			
Düz L.	8	9	18	21	31	36	19	22	11	12	87	100			
Toplam	20	7	51	17	100	35	80	28	37	13	288	100			

Yukarıdaki tablo incelendiğinde; Basım ve Yayın Teknoloji Programı mezunlarının geldikleri lise türüne değerlendirmesinde, düz liseden gelenlerin meslek liselerine göre daha başarılı olduğu görülmektedir. Bunun yanında genel olarak öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%35) 71-80 puan aralığında olduğu tespit edilmiştir. İlgili alternatif hipotez (H2) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre ise; $P > 0,05$ (0,627) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H2) reddedilmiştir. Bu durum gelinen lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri programında alınan uygulamalı derslerin başarısı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Yine aynı şekilde, Basım ve Yayım Teknolojileri programında alınan teorik derslerin başarısı üzerinde gelinen lise türünün etkisini incelenmiştir. Teorik ders olarak; Renk Bilgisi, Basım ve Yayıncılığa Giriş ve Ambalaj Teknolojileri dersleri kullanılmıştır.

Tablo 3: Mezun Olunan Lisenin, Teorik Derslerdeki Başarı Üzerindeki Etkisi

Lise Türü	TEORİK DERSLER BAŞARI NOTLARI											SONUÇ	Ki Kare		
	50-60		61-70		71-80		81-90		91-100		Toplam		K ²	P	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N				%
Anadolu ML	6	14	12	28	12	28	9	21	4	9	43	100	KABUL	24,160	< 0,05 (0,019)
Meslek L.	24	21	23	20	30	26	35	29	4	4	115	100			
Matbaa ML.	8	19	12	28	8	19	5	12	10	23	43	100			
Düz L.	22	25	23	26	18	21	17	20	7	8	87	100			
Toplam	60	21	70	24	68	24	65	23	25	8	288	100			

Basım ve Yayın Teknolojileri mezunlarının, almış olduğu teorik derslerdeki başarılarının gelmiş oldukları lise türlerine göre karşılaştırılmasına bakıldığında; öğrencilerin başarı notlarının 71-90 puan aralığında yoğunlaştığı gözlemlenmiştir (%47). İlgili alternatif hipotez (H3) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre; $P < 0,05$ (0,019) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H3) kabul edilerek H0 reddedilmiştir. Bu durum gelinen lisenin, Basım ve Yayın Teknolojileri programında görülen teorik derslerdeki başarı üzerinde etkisi olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

Araştırma kapsamında verileri kullanılan Basım ve Yayın Teknolojileri programı mezunlarının, programda okudukları dönemlerde aldıkları uygulamalı dersler ile teorik derslerin başarılarının, birbirleri üzerinde etkisi olup olmadığına dair hipotezler oluşturulmuştur.

Aşağıdaki tabloda, program mezunlarının aldıkları "Renk Bilgisi" dersindeki başarının uygulamalı derslerdeki başarılarıyla olan ilişkisinin gösterir veriler yer almaktadır. Hem "Renk Bilgisi" dersi, hem de Uygulamalı derslerdeki başarı puanları 5 gruba ayrılmıştır.

Tablo 4: Renk Bilgisi Dersi Başarısının Uygulamalı Derslerin Başarısı Üzerindeki Etkisi

Renk Bilgisi	UYGULAMALI DERSLER BAŞARI NOTLARI											SONUÇ	Ki Kare		
	50-60		61-70		71-80		81-90		91-100		Toplam		K ²	P	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N				%
50-60	17	16	27	26	40	39	18	17	2	2	104	100	KABUL	72,773	< 0,05 (0,000)
61-70	3	4	11	14	32	42	24	31	7	9	77	100			
71-80	0	0	7	16	15	33	16	36	7	16	45	100			
81-90	0	0	4	11	7	19	14	38	12	32	37	100			
91-100	0	0	2	8	6	24	8	32	9	36	25	100			
Toplam	20	7	51	18	100	35	80	28	37	12	288	100			

Tablo 3 incelendiğinde; program mezunlarının "Renk Bilgisi" dersinden aldıkları başarı notları 50-60 aralığında yoğunlaşırken, uygulamalı derslerden aldıkları başarı notlarının ise 71-90 not yoğunlaştığı görülmektedir. İlgili alternatif hipotez (H4) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre; $P < 0,05$ (0,000) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H4) kabul edilerek, H0 reddedilmiştir. Ortaya çıkan sonuca göre; "Renk Bilgisi" dersindeki başarı durumu ile uygulamalı derslerdeki başarı durumu arasında bir ilişki vardır. Bir derste başarı durumu diğer dersi etkilemektedir.

Araştırma kapsamında bir diğer ders olan "Temel Matbaa Eğitimi/Basım ve Yayıncılığa Giriş" dersinin uygulamalı derslerdeki başarısı üzerinde etkisi araştırılmıştır. "Temel Matbaa Eğitimi/Basım ve Yayıncılığa Giriş" dersi ve uygulamalı derslerden alınan puanlar 5 gruba ayrılmıştır. Konuyla ilgili veriler tablo 5'de yer almaktadır.

Tablo 5: Temel Matbaa Bilgisi/Basım ve Yayıncılığa Giriş Dersi Başarısının Uygulamalı Derslerin Başarısı Üzerindeki Etkisi

Temel Matbaa Bilgisi	UYGULAMALI DERSLER BAŞARI NOTLARI												SONUÇ	Ki Kare	
	50-60		61-70		71-80		81-90		91-100		Toplam			K ²	P
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
50-60	17	15	34	30	44	39	15	13	3	3	113	100	KABUL	125,928	< 0,05 (0,000)
61-70	1	2	12	21	24	42	15	26	5	9	57	100			
71-80	2	5	3	7	15	36	19	45	3	7	42	100			
81-90	0	0	1	7	13	34	18	47	6	16	38	100			
91-100	0	0	1	3	4	11	13	34	20	53	38	100			
Toplam	20	7	51	18	100	35	80	28	37	12	288	100			

İlgili tabloya göre; program mezunlarının “Temel Matbaa Bilgisi/Basım ve Yayıncılığa Giriş” dersindeki başarıları 50-60 ile 61-70 puan aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Yine tabloya göre program mezunlarının uygulamalı derslerdeki başarıları 71-80 puan aralığında yoğunlaşmaktadır. Tablo incelendiğinde “Temel Matbaa Bilgisi/Basım ve Yayıncılığa Giriş” dersini alan öğrencilerin 81 üstü puan alamadıkları görülmektedir. İlgili alternatif hipotez (H5) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre; $P < 0,05$ (0,000) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H5) kabul edilirken, H0 reddedilmiştir. “Temel Matbaa Bilgisi/Basım ve Yayıncılığı Giriş” dersindeki başarı durumunun uygulamalı derslerin başarı durumu üzerinde etki olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında yer verilen bir diğer grup hipotez ise öğrenim türünün (örgün ve ikinci öğretim) derslerdeki (uygulamalı ve teorik) başarının ve mezuniyet not ortalaması üzerinde etkisi hakkında oluşturulmuştur. Bu bağlamda, uygulamalı derslerdeki başarı durumu ile program mezunlarının eğitim gördükleri öğrenim türü arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Konuyla ilgili tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 6: Öğrenim Türünün Uygulamalı Derslerdeki Başarı Üzerindeki Etkisi

Öğrenim Türü	UYGULAMALI DERSLER BAŞARI NOTLARI												SONUÇ	Ki Kare	
	50-60		61-70		71-80		81-90		91-100		Toplam			K ²	P
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
Örgün	14	7	35	18	77	39	57	29	17	9	200	100	KABUL	12,461	< 0,05 (0,014)
II. Öğretim	6	7	16	18	23	26	23	26	20	23	88	100			
Toplam	20	7	51	18	100	35	80	28	37	12	288	100			

Tablo incelendiğinde; programdan mezun olan öğrencilerin 200’ü örgün eğitimden mezun olmuşken, 88’i II. öğretim mezunudur. Uygulamalı derslerde örgün öğretim öğrencilerinin %9’u 91-100 arası bir puan alırken, II. öğretim öğrencileri için aynı not aralığındaki oran %23’tür. İlgili alternatif hipotez (H6) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre; $P < 0,05$ (0,014) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H6) kabul edilmiştir. Böylece, öğrenim türünün, uygulamalı derslerdeki başarı üzerinde etkisi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Program mezunlarının öğrenim türlerinin, teorik dersler üzerindeki etkisi ile ilgili ortaya çıkan veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Teorik dersler olarak, Temel Matbaa Bilgisi/Basım ve Yayıncılığa Giriş, Renk Bilgisi ve Ambalaj Teknoloji derslerindeki notlar kullanılmıştır.

Tablo 7: Öğrenim Türünün Teorik Derslerdeki Başarı Üzerindeki Etkisi

Öğrenim Türü	TEORİK DERSLER BAŞARI NOTLARI												SONUÇ	Ki Kare	
	50-60		61-70		71-80		81-90		91-100		Toplam			K ²	P
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%			
Örgün	49	25	57	29	47	24	34	17	13	7	200	100	KABUL	21,546	< 0,05 (0,000)
II. Öğretim	11	13	13	15	21	24	31	35	12	14	88	100			
Toplam	69	21	70	24	68	24	65	22	25	9	288	100			

İlgili tabloya bakıldığında; örgün öğretim mezunlarının teorik derslerde aldıkları notlar, 61-70 puan aralığında yoğunlaştığı görülmektedir. Öte yandan II. Öğretim mezunlarının ise teorik derslerde 81-90 puan aralığında yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Bunun yanında, örgün mezunlarının %25'i 50-60 arası alırken, bu oran II. Öğretim öğrencileri için %13'tür. İlgili alternatif hipotez (H7) kapsamında yapılan Ki-Kare testi sonuçlarına göre; $P < 0,05$ (0,000) olarak bulunmuştur. Dolayısıyla alternatif hipotez (H7) kabul edilerek, H0 reddedilmiştir. Buna göre; öğrenim türünün, teorik derslerin başarısı üzerinde bir etkisi bulunmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmayı yaparken, yola çıkış amacımız mesleki eğitimden geçen ortaöğretim öğrencilerinin daha başarılı olacağını bulmaktır. Buna karşılık, yaptığımız değerlendirmeler sonucunda farklı sonuçlara ulaştık. Değerlendirme yaptığımız "Basım ve Yayın Teknolojileri Programı" temel olarak basım-yayın ve matbaa alanında eğitim veren bir programdır. Dolayısıyla matbaa meslek liselerinden gelen öğrencilerin genel başarılarının yüksek olması beklenirken, mezun olunan lisenin önlisans programı mezuniyet başarı notunda bir etkisinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Matbaa meslek lisesi mezunlarının büyük bir oranının (%47) mezuniyet notunun 2,00-2,50 arasında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Matbaa lisesi mezunlarının başarı durumları bir başka çalışmada ayrıca değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Düz liseden gelen öğrencilerin mezuniyet notlarındaki durum da benzerlik göstermektedir. Bu öğrencilerin %43'ü 2,00-2,50 arasında olmuştur. Bu öğrencilerin, mesleki dersleri ilk defa gördükleri için başarı durumlarının yüksek olmadığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin uygulamalı derslerdeki başarısı ile mezun olunan lise arasında ilişkinin olmadığı görülmüştür. Yine hipotez 1 (H1) ile bağlantılı diğer bir sonuç ise uygulamalı derslerde de karşımıza çıkmıştır. Mezun olunan lise ile uygulamalı dersler arasında bağlantının olmaması ayrıca üzerinde düşünülmesi gerekmektedir.

Teorik derslerdeki başarı durumları değerlendirildiğinde meslek ve Anadolu meslek liselilerin başarı durumlarındaki yükseklik göze çarpmaktadır. Ayrıca matbaa meslek liselilerin bu derslerdeki başarısı, diğer meslek liselilerin altında kalmaktadır. Dolayısıyla alan ile ilgili daha önce bir eğitim almış olmanın başarı üzerinde etkisi olmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır.

Teorik dersler ile uygulamalı dersler arasındaki ilişki beklenen sonuçlar ile uyumludur. Teorik derslerdeki başarı durumunu uygulamalı derslerdeki başarıya etkisi olduğu görülmüştür. Dolayısıyla teorik dersler ile uygulamalı derslerin birbirini bütünlendiği tespit edilmiştir. Aynı durum tersi için de geçerlidir. Mezunların uygulamalı derslerdeki başarısı teorik derslerindeki başarılarına etkisi olmaktadır.

I. ve II. öğretim öğrencilerinin başarı durumları değerlendirildiğinde; öğrenim türünün öğrenci başarı durumları üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Teorik ve uygulamalı derslerde, II. Öğretim öğrencilerinin başarı düzeyleri örgün eğitim öğrencilerine göre daha yüksek çıkmıştır. II. öğretim öğrencilerinin gündüz çalışıp gece okudukları ve yaş ortalamalarının yüksek olduğu düşünülürse, derslere isteyerek ve motive olarak geldikleri, okudukları bölümü bilinçli seçtikleri ve kendilerine düşen sorumlulukları yerine getirdikleri gibi unsurların başarılarında etkili olduğu düşünülmektedir.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya'da 10 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE'de poster bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Bahşi, N. (2011). "Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Yöneticilerinin tutum ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma" *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 165-178.

Balci, S. ve Kabak, Ş. (1996). "Ara Eleman Kavramı ve Kalkınma Planlarında Ara Eleman Yetiştirme Politikaları" *21. Yüzyılda Doğru Meslek Yüksekokullarının Yeniden Yapılandırılması Sempozyumu*, Çankırı, 298-302.

- Balcı, S. (1995a). "Meslek Yüksekokullarının Geliştirilmesi için Teklifler" *Ankara Üniversitesi Çankırı Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1, 1-5.
- Balcı, S. (1995b). "Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarının Kuruluşu ve Gelişimi" *Ankara Üniversitesi Çankırı Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1, 11-17.
- Bedük, B.D. (1996). "Meslek Yüksekokullarının Problemleri ve Yeniden Yapılandırılmasının Gerekliliği" *21. Yüzyılda Doğru Meslek Yüksekokullarının Yeniden Yapılandırılması Sempozyumu*, Çankırı, 80-91.
- Durmuş, B., Yurtkoru, E.S. ve Çinko, M. (2013). "Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi" İstanbul: Beta Yayıncılık
- Gürbüz, R. (1995). "Meslek Yüksekokullarının Geliştirilmesi için Teklifler" *Ankara Üniversitesi Çankırı Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1, 5-15.
- Karasar, N. (1981). "Önlisans Eğitimi ve Teknik Eğitimde Uygulanabilirliği – Tarama Modelinde Bir Araştırma" Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Kavak, Y. (1981). "Short-Cycle Higher Education: A Review of OECD Countries Experiences of Turkey" *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 100-106.
- Odabaşı, B. (2013). "Mesleki ve Teknik Önlisans Programlarında Kalite Arayışı: Sınavsız Geçiş" *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 269-286.
- Vardar, Y. (1971). "Yükseköğretimde Önlisans Sorunu" İzmir: Ege Üniversitesi Matbaası.
- YÖK Rapor, Meslek Yüksekokulları 'Mevcut Durum ve Öngörüler' Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.
- YÖK Rapor, Ege Üniversitesi, http://www.egemyo.ege.edu.tr/program_goster.php?id=44&sec=hakk adresinden 24.03.2016 tarihinde alınmıştır.
- YÖK Rapor, Marmara Üniversitesi, <http://mtb.tef.marmara.edu.tr/genel-bilgiler/genel-tanim/> adresinden 24.04.2016 tarihinde alınmıştır.
- YÖK Rapor, Türkiye Büyük Millet Meclisi, <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm> adresinden 24.04.2016 tarihinde alınmıştır.
- YÖK Rapor, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-23560/2015-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html> 04.01.2016 tarihinde alınmıştır.
- Yükseköğretim Kurulu (2006). "Meslek Yüksekokulları: 'Mevcut Durum ve Öngörüler'" Ankara: Yükseköğretim Kurumu Yayınları.
- Yükseköğretim Kurulu (2005). "06.05.2005 Tarihli YÖK Genel Kurul'u, ve 18.05.2005 tarih ve 010270 sayılı yazı.
- Yükseköğretim Kurulu (2006). "Meslek Yüksekokullarının Bugünkü Durumu ve Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarından Melek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi" Ankara.